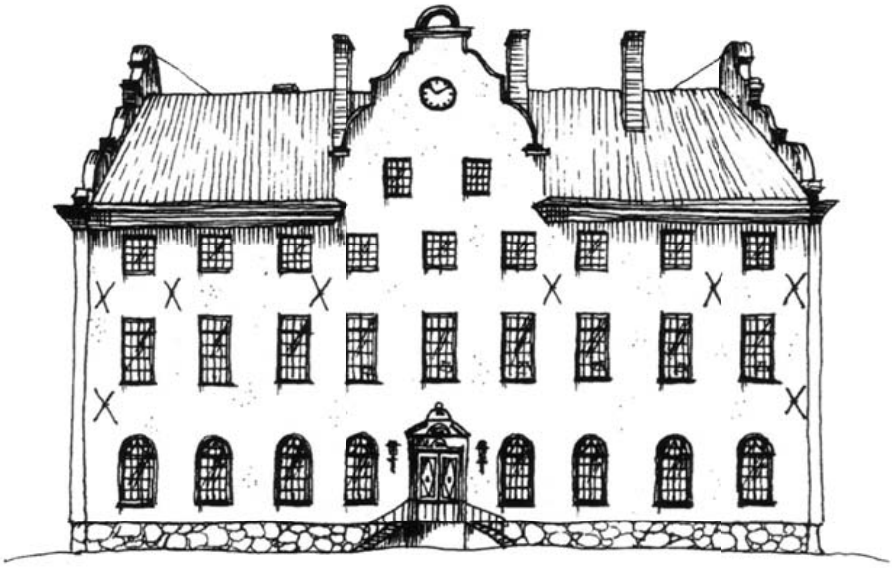
Gamla Djursholmare

Meddelande från
Föreningen Gamla Djursholmare
Våren 2026

Dags att anmäla sig!

Tiden går fort! Snart blir det jubileum igen. I år blir det **lördagen den 9 maj**. Femårsjubilarer är alla som tog studenten ett år som slutar på ett eller sex, men alla gamla sammiselever är hjärtligt välkomna både till årsmötet i aulan och till middagen. Årsskriften och inbjudan skickas till jubilarer, ständiga medlemmar och lärare.

Vi planerar att starta redan kl 16 med möjlighet att vandra runt i skolan.
Klockan 17 öppnar baren.
Prick kl 18.30 börjar årsmötet i aulan för att därefter lyssna på årets kåseri.
Därefter serveras middag. Kvällen fortsätter med mingel, barhäng och dans.

Sista anmälningsdag är 12 april. All information finns i bifogade inbjudan.

Nytt för i år är annonser i skriften. Stort tack till alla annonsörer!
Förra årets femtioårskåsör var Anders Carlson. Du kan läsa hans kåseri på sid 3.
Årets femtioårsjubilar som kåserar är Per Hamid Ghatan, 76N3b.

Vad kommer du ihåg om Bengt Jahnsson, lärare i svenska, historia och samhällskunskap 1957 – 1965? Av en slump hittade jag ett tidningsklipp där det stod att han, romanförfattare och poet, skrev texter för Casinorevyn, bland annat för Birgitta Andersson! Så fjärran från den kunniga, seriösa svensklärare som jag minns! Hur kom det sig? På sid. 12 kan du hitta svaret.

Susanne Kindwall, redaktör och student 1962

Föreningen Gamla Djursholmare, styrelse och funktionärer 2025

Styrelse	**e-post**	**examen**
Carl Erik Eriksson, ordf.	carlerikeriksson@mac.com	1965
Lott Bergstrand	lott.bergstrand@gamladjursholmare.se	1974
Susanne Hamilton	susanne.hamilton@gamladjursholmare.se	1981
Lotta Håkansson	lotta.hakansson@gamladjursholmare.se	1982
Susanne Kindwall	susanne.kindwall@gamladjursholmare.se	1962
Lars Olof Malmström	lo.malmstrom@gamladjursholmare.se	1965
Odd Romell	odd.romell@gamladjursholmare.se	1976
Karin Ström Lehander	kstehander@icloud.com	1981
Björn Wehlén	bjorn.wehlen@gamladjursholmare.se	1970
Hedersledamot		
Gunilla Sandgren	gunilla.sandgren@gamladjursholmare.se	1950
Revisorsgruppen		
John Tandberg	john.tandberg@gamladjursholmare.se	1981
Ingela Bäckström	ingela.backstrom@gamladjursholmare.se	1981
Margareta Waldenström	margareta.waldenstrom@gamladjursholmare.se	1980
Marika Von Heijne	marika.vonheijne@gamladjursholmare.se	1981

Hemsida
Vet du om att Gamla Djursholmare har en hemsida? Den hittar du på www.gamladjursholmare.se

Din e-postadress
Skicka uppgift om eventuell ny adress till carlerikeriksson@mac.com

Utgivare: Föreningen Gamla Djursholmare. ISSN 0281-0867
c/o: C E Eriksson, Modevägen 4, 182 61 Djursholm

50-årsjubilar 2025 - Anders Carlson

Kåseri Djursholms Samskola 10 maj 2025

Från Student till Jubilar

– Vad var det som hände?

Kära Jubilarer

Kära jubilarer och studiekamrater! Jag vänder mig i första hand till oss 50-årsjubilarer, men givetvis även till övriga äldre och yngre jubilarer som idag är på plats. Jag passar också på att rikta en tacksamhetstanke till Styrelsen för Föreningen Gamla Djursholmare, som tålmodigt och generöst arrangerar dessa sammankomster.

Kåseri = fria tyglar

Ett kåseri är en underhållande kortare text, i tidning eller tidskrift. Termen kommer från franskans *causer* (att samtala). Kåseri är avsett att ibland framföras muntligt och skall därför vara talspråkligt. Det kan innehålla högt som lågt, överdrifter och underdrifter = fria tyglar.

Jag vill varna känsliga lyssnare. I kåseriet förekommer det sarkasm, svordomar, ett ekivokt avsnitt och vid några tillfällen beskriver kåseriet författaren som vore han en smart och framgångsrik person.

Aulan – en samlingsplats

1985 var jag på plats och avlyssnade ett kåseri. Kåseriet framfördes av en gentleman. Gentlemannen var en 50-årsjubilar. Jag upplevde gentlemannen som mycket gammal, och han hade vitt hår. Han kåserade initierat om sina erfarenheter från Samskolan och hur livet tedde sig på 1930-talet.

Själv var jag då en ung man, jag hade inte fyllt 30 år. Jag minns att jag reflekterade över vad som skulle komma att hända de nästkommande 40 åren. Jag tänkte på oss lite yngre som då satt där, men framför allt så tänkte jag på mig själv, - Vart fan är jag på väg?

Nu står jag här i aulan, på scen. I Djursholms Samskola. Jag är något äldre och plötsligt är det jag som är 50-årsjubilar. Men, jag har inte lyckats få till det vita håret. Det är andra gången jag står här på scen. Det vanliga var ju annars att man satt där nere under samlingar, provskrivningar och vokalisttävlingar.

Den första gången var just under en vokalisttävling. Året var 1974. Med Patrik Stolt på piano och Lars Wehlén på bas så stegade vi upp på scenen. Vi, det var två relativt ovana scenartister; Thomas ”Limpan” Lindberg och så var det jag. Numret som vi framförde var ”En kokosnötsmedley”. Först sjöng vi Povel Ramels Far jag kan inte få upp min kokosnöt och därefter följde en snabb övergång till Little Richards Keep a knockin - But you c’ant come in. Vi vann inte! Men tro det eller ej, vi fick av juryn ett hedersomnämnande.

Djursholms Samskola – lite historik

Många stora män och kvinnor, såsom Victor Rydberg, Natanael Beskow, Alice Tegnér och Karl-Axel Karlfeldt bodde i den framväxande villastaden Djursholm på slutet av 1800-talet och tidigt 1900-tal. Men det var framför allt Henrik Palme, som med influenser från USA,

tog initiativ till att köpingen blev stad år 1914.

Samskolan grundades 1891 och verksamheten bestod då av ett Läroverk och en Gymnasieskola. Betydelsen av Samskola var att den var öppen för såväl pojkar som för flickor. Undervisningen bedrevs i lokaler på Djursholms slott fram till 1910 då skolbyggnaden på Viktor Rydbergs väg invigdes.

1982, drygt 70 år senare, upphörde Djursholms Samskola och verksamheten flyttas till Danderyds Gymnasium. Vår vackra skolbyggnad står stadigt kvar på sin fina kulle, i 12 år. Tack vare ett privat initiativ tas skolbyggnaden åter i bruk 1994, detta genom grundandet av Viktor Rydbergs Gymnasium. Idag, 30 år senare, bedrivs fortfarande den verksamheten vidare. Men för mig personligen, så är och förblir själva skolbyggnaden för alltid Djursholms Samskola.

Samskolans lärare

En uppskattad och stolt yrkeskår. Vad vore en skola utan lärare. Ingenting. På Samskolan hade vi inte bara lärare, vi hade världens bästa lärare. Lärarna var mer eller mindre omtyckta, varav många hade kända och en del okända smeknamn.

Det var stil och klass på lärarna. Klass inte bara det sätt på vilket de klädde sig, utan framför allt på deras utbildningsbakgrund och kompetenta sätt att undervisa på. Lärarna var ofta Adjunkter och vissa hade disputerat och titulerades därför Lektorer. Några i lärarkollegiet var dessutom författare till den litteratur som användes i undervisningen.

Paul ”Palle-Bralla” Carlsson

Många av oss minns förstås ”Palle-Bralla”. Palle var mattelärare och också min klassföreståndare på gymnasiet, avgångsklass N3a. Palle använde flitigt kritan på den svarta tavlan, för att illustrera beräkningar och grafer. Palle slet med kritan, och när grafen inte fick plats på den svarta tavlan, ja då använde han väggen utanför tavlan. Den meterlånga trälinjalen med ett handtag, som vi alla minns, hjälpte honom att få grafen att växa från den svarta tavlan över till den grå väggen.

När lektionen så var över, ja då stod Palle där och såg ut som en bagare som just avslutat sitt morgonpass. Palle var vit av krita på händerna och på den bruna kostymen, den kostym på vilken han under resans gång hade torkat av händerna på. Han var även vit i hela ansiktet, och i hårbotten. Ja, hela Palle var vit av krita. Det var intensiva sifferbataljer vill jag lova.

Lektor Ragnar Furuskog

Vår lärare i engelska, Lektor Ragnar Furuskog. Han var inte bara duktig på engelsk grammatik, han kunde också skickligt backa sin bil med en husvagn på släp. Det ryktades att han eller hans fru hade vunnit en tävling i denna ädla gren.
Lektor Furuskog var förhållandevis sträng och ordningsam. Oklart om han hade hämtat sin strikta attityd från Tyskland, dit han med sin husvagn förpassade sig och sin familj varje sommar. Lektor Furuskog kunde komma in i klassrummet och ta sig i bakhuvudet och stilla förkunna, - nackstöden i de nya Mercedesbilarna är inte alls vad de än gång har varit.

Jag minns ett uppslag från en av böckerna som användes i engelskundervisningen. Det var en bild på en äldre dam som skrider nerför en trappa, och nedanför trappan, i en soffa, ligger en äldre man och sover. Bildtexten lydde: Wake up Henry, it is time to go to bed.

Matematik

Jag vill rikta ett speciellt tack till Lizzie Hammarberg, hon räddade mitt liv. Hon var min klassföreståndare i sjuan till nian och hon skulle handleda oss i matematikens underbara värld. Det var bara det att skolan hade köpt in ett underligt system från USA; IMU, Individuell matematikundervisning. 27 böcker med diagnostiska prov efter varje bok. Enskild farthållning. Mycket mängdlära. USA hade förkastat metoden innan den såldes till Sverige.

Jag blev klar med de 27 böckerna redan i åttan och fick stimulansproblem. Eller var det Lizzie Hammarbergs problem? Nåväl, hon införskaffade till mig en bok, som kort och gott hette ”Algebra”. Jag studerade boken under hela nionde skolåret. Tack vare denna bok så mäktade jag med sifferkirurgin på Palle-Brallas

lektioner, nu på den Naturvetenskapliga linjen. Tack Lizzie för att du räddade mitt liv.

På tal om matematik, så hade jag två kompisar i desperat behov av hjälp. Den ena fick av mig, tack vare sin mammas försorg och plånbok, veckovis hemundervisning. Vi ska inte nämna Christer vid namn, men han envisades med att vilja ha exakt samma uppgift, med samma siffror, från gång till annan, ty då kunde han mycket lättare lösa den där andragradsekvationen.

Den andra kompisen, i behov av hjälp, nöjde sig inte med hemundervisning, han ville ha svaren på provfrågorna instuckna i en toalettrulle, på toaletten intill provsalen. Detta fungerade bra. Men så kom centralprovet. På sedvanligt manér fixade jag med svaren, på A-delen, som levererades till aktuell toalettrulle. Problemet var inte att alla hade samma frågor, för det hade alla, utan att proven hade olika versioner, varvid svarsalternativen hade omkullkastats. Den ena av oss lyckades nu få väldigt många rätt, samtidigt som toalettrulleplundraren lyckades få fel på samtliga frågor.

Lektor Klas Dihlström

Klas Dihlström, lektor och vår lärare i kemi, förkunnade plötsligt under en lektion att nästa fredag så skulle det bli prov på sidorna 1 till 256. Varpå en flicka i klassen utbrast, – men Magistern, det är ju hela boken? Ja precis, replikerade Dihlström. Därefter listade han på tavlan de hjälpmedel som under provet skulle vara tillåtna: Räknesticka, formelsamling, övningshäfte, anteckningsbok, lärobok och slutligen skrev han fusklappar. Lektor Klas Dihlström, som också var författare till läroboken, menade att man genom att inte ha pluggat tillräckligt, men samtidigt genom att man med hjälp av tillåtna hjälpmedel, ändock skulle klara av det kluriga provet, ja då skulle man minsann vara väl värd att bli godkänd.

Fler mytomspunna lärare

Vem minns inte PG Andréen på historielektionerna när han likt en stavhoppare spände den tvåmeterlånga pekpinnen mellan golv och haka, Per Gartell när han gned en planka över ens överhand med känslig hud och förkunnade att den inte alls var slipad och slät, Margot Magnusson när hon kom hasande genom korridoren dinglandes med en nyckelknippa, väsandes – Bonjour mes enfants, för att inte tala om Dagmar Edborg som prisade vår stora gud och samtidigt letade efter små djävlar bakom gardinerna och i papperskorgen.

Av lärarna så lärde vi oss att jonglera med siffror och bokstäver, men låt oss inte glömma bort skolans riktiga trollkonstnärer; Rektor Ingmar Mattsson, Studierektor Tor Svanfeldt, Skolvärdinnorna Ninni Sandegren och Elisabeth Wallin, AV-centralens Britta Wernstedt, vår Skolkurator Margareta Biörck och vaktmästarna som var två till antalet, bröder har jag för mig, varav den ena kanske hette Sture.

Vår epok

En underbar och härlig tid. Vilken otrolig resa vi har fått vara med på, en absolut fantastisk tidsperiod som saknar motstycke. Att sammanfatta denna epok skulle ta lång tid. Jag har valt att påminna oss om ett urval av händelser och att med några bilder fånga upp klassiska skillnader mellan då och nu.

1955 till 1975 – Vi skapar en bas

Återuppbyggnadstider. Tidsperioden kännetecknas å ena sidan av återuppbyggnaden efter andra världskriget och å andra sidan av närvaron av det Kalla kriget. I Sverige skapas Folkhemmet med en ökad socialisering i samhället. Nya mål för välfärden upprättas inklusive genomförandet av Miljonprogrammet 1965 till 1975. Heminredning blir viktigare och modet växlar fortare.

Vi lyssnar på Beatles, Rolling Stones, Aretha Franklin och Elvis Presley. Men även Eagles, Queen, Bee Gees, Earth Wind & Fire och Supertramp. Vi lämnar den svart-vita TV:n, vi får två kanaler och färg-TV. Sverige spelar VM-final i fotboll 1958 mot Brasilien, sportandet växer i allmänhet och vi får uppleva början på en era med de kända 56-orna; Björn Borg, Ingemar Stenmark, Thomas Wassberg, Linda Haglund och Frank Andersson.

1975 till 2008 – Vi bygger vidare

Förändringstider. Det börjar med oljekris, men perioden skvallrar också om företagsutveckling och en ekonomi som blomstrar; en mycket positiv börsutveckling och stigande värden på fastigheter. Specifikt för år 1975, när många av oss tar studenten, är att rösträttsåldern sänks till 18 år, bälteslagen införs, Vietnamkriget avslutas och vi får en värmebölja i juli/augusti.

Vi fick uppleva det glada 80-talet som präglades av högkonjunktur och yuppiementalitet. Nu introduceras vi också för den digitala explosionen, där datorer i första hand ska bistå företagen med effektiviseringar och finessfyllda administrativa lösningar. Perioden innefattar också en rad avregleringar inom bank, TV, tele och el. Vi kommer sent att glömma Jan Stenbeck som med stor framgång utmanade den svenska staten.

Begrepp som jämställdhet och hållbarhet får ett större utrymme i samhället. Perioden upplever två globala finansiella kriser, 1990 och 2007, som man inte sett maken till sedan 1930-talet. Påföljden blev börskrascher och fallande fastighetsvärden.

2008 till 2025 – Vi reflekterar

Stagnation och utveckling. Det började alltså med en finans- och fastighetskris. Därefter följde en något stabilare tillvaro med återhämtning, fallande räntor och ånyo värdeökningar på fastigheter. Styrräntan sänks 2014 till 0 %. Stagnation råder i kombination med krafter som vill skapa utveckling.

I Europa är det politiskt turbulent på många håll, ofta med jämna val och ödesmättad blockmentalitet. Miljön får en allt större plats i politiken. Begreppet utsläppsrätter installeras. På söndagsmiddagarna ger Google svar på tal, förr var det nordisk familjebok. Epitetet Techmiljardär föds.

Fritiden ägnas åt skärmfria verksamheter såväl som aktiviteter på skärmen. Teknokratin utvecklas lavinartat; robotar, kryptovalutor, AI, ljudböcker och Netflix. Det vi mest av allt kommer ihåg är nog den pandemi som lamslog världen under några år med början i mars 2020.

Skillnader – då och nu

Jag njuter och är glad, för att ha fått leva under perioden från 50-talet fram till nu. Vår epok. Skillnaderna mellan då och nu är stora och förändringarna gigantiska. Ta bara cykeln som exempel. Jag hade en minicykel, som någon idiot hade uppfunnit, som skulle ta mig från Eddavägen till Stockhagen. Tänk er en liten person med en stor hockeytrunk, en klubba fastbunden på ena sidan och tre decimeter snö på vägen. Efter ett träningspass på rinken skulle samma ekipage ta sig hem igen, på den förbannade minicykeln, 4 km i mörker och ofta snö även på hemvägen.

Cykeln ser annorlunda ut idag och mopederna har fyra hjul. Frisyrerna är annorlunda precis som telefonerna, TV-apparaterna, bilarna och klädmodet.

På 70-talet drack vi Parador, Beyaz, Mateus Rosé, Villafranca, Silverrom och Lemon Gin. Idag ska det vara finviner från Bourgogne, Bordeaux och Barolo och till kaffet serveras det Grönstedts Extra, gammal Calvados eller Grappa. Jo, jag tackar, ja.

Invånarna på Djursholm var förr ofta advokater, doktorer, professorer, företagsledare, bankdirektörer och diplomater. Idag ska man vara musiker, idrottsstjärna, skådespelare, influencer eller techmiljardär. Jo, jag tackar, ja.

Fritiden och somrarna

Fritiden och somrarna var heliga. Tack för att ni fanns där. Idrotten var såväl organiserad som spontan. Det var extragympa på måndagar med Olle Persson och via ett par samtal mellan familjerna Carlson, Åkerström och Söderberg så blev det samling och fotboll på Ranängen. Vi hängde på Skolängen och i Norrängsgården, vi spelade bordtennis hemma och i en kyrka i Stocksund och vi hade tefatsrace i Eddamassivet.

På helgerna var det fester i stora hus, med eller utan tillstånd från frånvarande föräldrar. Festades gjordes det även på Piraya, i Norrängsgården, på Bobbadilla, Big Brother, Top Floor, Alexandra och från 1980 var det Café Opera som gällde.

Min familj tillbringade somrarna på västkusten, i Fiskebäckskil; segling, fiske, tennis och golf. I sjöbodarna lärde vi oss med åren att dricka öl, att röka och att kyssa flickor. Livet var salt, underbart och spännande. Skolloven påbörjades dock ofta på andra orter: konfirmationsläger på Långholmen, idrottsläger på Ängsholmen, språkkurs i Frankrike och gymnasistsegling på flottans skonert Gladan.

Språkkurs Frankrike, i La Baule, Jo, jag tackar ja. Tillsammans med tre skolkamrater tågade jag till atlantkusten via Paris. Fjonkan, Monika, Ann och jag. Spännande. Jag skulle bo i en familj Noël. Förväntningen var stor eftersom Monsieur Noël, enligt dokumentationen, var agent inom SNCF. Jag gissade att detta motsvarade CIA eller FBI. Efter incheckning i familjen Noël, som också innehöll en Madame och två döttrar, inser jag att agent på franska betyder tjänsteman och att SNCF var Frankrikes motsvarighet till Svenska SJ.

Jag var besviken på Monsieur Noël, så när han efter två veckor frågade mig vad skål hette på svenska svarade jag helt sonika, - Kuken i örat. Varje middag därefter under mina sista två veckor skålade han glatt under middagarna genom att höja glaset och säga, - Kuken i örat. Min besvikelse var nu som bortblåst.

Ni kanske finner detta roligt? Men tänk er då när nästa svensk checkade in strax efter mig, samma sommar, när Monsieur Noël och hela hans familj, under den nyanländes första middag, höjer sina glas och skanderar, - Bienvenue en France, Kuken i örat!

Vad fan hände med Anders Carlson?

Andra talare har i sina kåserier lyckats smyga in sina framträdande roller i samhället och vilka fina utbildningar som tagit dem dit. Jag är övertygad att ni ivrigt sitter och undrar, - Vad fan hände med Anders Carlson?

Jo, det kan man verkligen undra. Men, han är nöjd. Han är glad. Han har haft ett bra liv. I augusti har han varit gift i 40 år, med samma kvinna, och han har bistått i uppfostran av tre barn, som alla är friska, välutbildade och flerspråkiga.

Efter Samskolan fick han utbildning på Kungliga Sjökrigsskolan och inom Amfibiekåren, varefter Stockholms universitet tog över ansvaret. Utbildandet fortsatte därefter på företag i och utanför landet inklusive IBM i Sverige.

Alla ville utbilda honom! Han undrade om han var bra på något då han plötsligt insåg att han var en djävel på att bli utbildad, varpå han 1993 grundar en egen skola. För att hedra Lizzie och Palle döps utbildningsföretaget till Newton. Leveransen har bestått i ingenjörsutbildningar inom yrkeshögskolan på kandidatnivå och nivån därunder, företagsutbildningar och därtill konsultverksamhet. När han 29 år senare avyttrar verksamheten har skolorna över 1000 inskrivna studerande.

Med en stor lärarkår och många anställda kan man säga att han byggde sig en egen Samskola. Han har alltså ägnat sitt liv åt att skriva utbildningsplaner och processer för handledning inklusive taxonomier för betygskriterier. För detta är han mycket stolt. Men stoltast ändå är nog hans lärare uppe i himlen, som nu knäpper sina händer, och ler nickande; - Så det blev i alla fall något bra av den där spelevinken Anders Carlson.

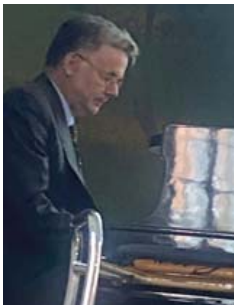
Epilog

Vår epok. En härlig tidsperiod. Låt oss trotsa allt helvete som pågår i världen, och i stället fortsätta att leva. Att förverkliga drömmar, att satsa på det stora, men framför allt att njuta av det lilla.

Tack Djursholms Samskola! Du gav oss en bra start. En start på ett långt och händelserikt liv, om än med varierande utvecklingsbanor från person till person. Tack för alla minnen du har givit oss, minnen som lever kvar än idag. Och det är väl precis just det som sker här och nu, - vi minns, vi njuter och vi tackar dig.

Jag vill avsluta med att tacka alla härvarande för att ni tålmodigt har avlyssnat mitt kåseri. Tacket vill jag uttrycka med stöd av ett bevingat uttryck, som myntades av den sedan 1991 avlidne skolkamraten och personligheten Jacob Dahlin, - Skål ta mig fan!

Upprop och mingel

Jubileum 2025

70-årsjubilarer!

Klipp ur och ta med annonsen och få

15%-rabatt

Börjar du se sämre? Svårt att läsa liten text? Jobbigt att köra bil i mörker? Rinnande och ”grusiga” ögon?
Eller vill du helt enkelt bara ha ett par nya fina glasögon? Välkommen till din lokala optiker i Djursholm. Vi erbjuder en komplett ögonhälsoundersökning med modern teknik - alltid utförd av en legitimerad Optiker.

Birgitta Dalén Johanna Renge Jenny Södergren

ZEISS

Djursholms Optik

www.djursholmsoptik.se | 08-755 01 30 | Vendevägen 12 | Djursholms Torg

Många samlades i baren innan det var dags för ”upprop” i aulan. Efter avslutat årsmöte och kåseri sjöngs ”Det åldriga slottet” förstås. Thomas von Heijne ackompanjerade. Efteråt samlades 160 hungriga jubilerande klasskamrater i matsalen till middag. Stämningen var på topp, ljudnivån likaså.

La Piazza Djursholm

Högklassig italienare - dit går vi gärna!

Bengt Jahnsson i nya perspektiv

Vad minns du om Bengt Jahnsson, vår lärare i svenska, historia och samhällskunskap 1957 -1965? Av en slump hittade jag en artikel där det stod att han skrev texter för kasinorevyn, bl.a. för Birgitta Andersson! Själv hade jag honom i svenska och minns honom som en kunnig, seriös men ganska privat person. Vägrade lusseuppvaktning! Han var teaterkritiker och hade retat upp Ingmar Bergman, som gav honom en snyting. Men Bengt som humorförfattare?! Det väckte min nyfikenhet vem var han egentligen? Hur började det?

Uppsala på1950-talet
Vid den här tiden verkade många av humormakarna som senare blev etablerade som författare, poeter eller underhållare. Jan ”Moltas” Eriksson (Mosebacke Monarki, På minuten, Helmer Bryds Eminent Five Quartet). Rune Ek som tillsamman med Owe Törnqvist satte upp många år framgångsrika revyer bl.a. ”Bada med oss”, där ”Rumba i engelska parken” ingår.

Spex och revymakare – samtal med Owe Törnqvist
Hur lärde du känna Bengt?
Vi var klasskamrater i Uppsala Högre Allmänna Läroverk, Bengt var tidigt intresserad av teater, aktiv i skolans teatersällskap, skrev i skoltidningen mm. Vi fortsatte att läsa vidare vid Uppsala universitet båda två.

Jag finansierade mina studier på universitetet genom att skriva ett stort antal revyer under hela studietiden. Bengt hade sin givna plats i vårt skrivargäng under de här åren tack vare sitt framstående intellekt, var trevlig och idérik. Vid ett tillfälle presenterade han en idé, en parafras på” I väntan på Godot” som blev ”I väntan på Vaddå?” Tillsammans med min kompanjon Rune Ek vidareutvecklades idén till en lyckad föreställning på Uppsala stadsteater där Bengt sitter på scenen och filosoferar över samtiden.

Upsala Nation
I Nationsskriften kan man läsa att i samband med återinvigningen av Upsala Nations lokaler i april 1954, framfördes ett uppfräschat spex ”Antonius och Cleopatra” från 1938 med den nya undertiteln ”Varför dör aldrig Caesar”? Enligt Jan ”Moltas” Eriksson var det framför allt Bengt Jahnssons ”obscena penna” som gjort mycket för spexets ansiktslyftning. Bengt spelade Caesar. DNs teateranmälare, beskrevs Bengts insats som ”en ung poet med föredömlig diktion”.

Varför revy?
I en artikel från 1960 intervjuades Bengt om sitt författarskap. ”
Vad ligger bakom att skriva poesi och prosa omväxlande med revy och kabaret? I senaste diktsamlingen är döden motivet, samtidigt så är Bengt en av författarna bakom Casinorevyn. Svaret när det gäller Bengt Jahnsson är att han söker sig fram inom revyns och kabaretens värld för att finna en väg, en stil att så småningom kunna förverkliga en dröm sedan studieåren i Uppsala - att kunna skriva en ”musical”, en teaterpjäs, från och satirisk, med inlagda sångkupletter.”

”Teater har alltid intresserat mig” berättar Bengt J. ”I Uppsala var jag tillsammans med Owe Törnqvist med om att göra ”Rumba i engelska parken”. I höstas var jag med om kabaret Ulla Winblad. Förra året medverkade jag också i Casinorevyn. Att jag skriver för Casino beror på att jag där finner en mer intim och personlig stil. Jag skriver revy helt enkelt för att lära mig jobbet, för att få mer snärt och sting.”

Teaterrecensenten Bengt
Hans känslosamma och stilistiskt drivna stil blev ofta kontroversiell.

Berit Gullberg Törnqvist var marknadschef vid Dramaten under 16 år. Det innebar många kontakter med Bengt. ”Han var mycket

uppskattad av sina kollegor på tidningen men Bengt kunde vara oerhört respektlös i sina recensioner berättar Berit. ”Vid ett tillfälle skrev han att skådespelarna var ”löjliga B fjanter”. Detta var guld för rubriksättarna på DN. Men på teatern blev man minst sagt upprörd. Tyck gärna men vanligt hyfs och hövlighet är det minsta man kan begära!”

Bengt som privatperson

För att få ytterligare ett perspektiv på Bengt kontaktade jag hans son Bengt Jahnsson – Wennberg. Lite förvirrande med samma namn som sin pappa men han berättade att det var mamma som insisterade på att han skulle heta Bengt. Det var inte så kul när jag var tonåring därför tog jag som vuxen ett dubbelefternamn genom att lägga till mitt mammas efternamn så jag inte kunde förväxlas med pappa.

Dramatisk start i livet

Pappa och hans tvillingsyster Maj fick en dramatisk start i livet. De föddes alldeles för tidigt, men hade turen att födas på Akademiska sjukhuset i Uppsala där fanns det en mycket progressiv förlossningsläkare som lät dem vara i samma kuvös. Farmor fick säng bredvid för att vara med dem hela tiden tills de kunde åka hem. Mycket annorlunda för att vara 1928! De var de tidigast födda barnen som överlevt i hela Norden.

Pappa kom från mycket verbal, humoristisk och skärpt arbetarfamilj. Mina farföräldrar var varandras motsatser, farmor mild, farfar hetlevrad och tuff. Båda var fantastiska berättare, farmor mer poetisk, farfar kryddade sina berättelser med humor. Månne var det från dem pappa ärvde berättartalangen.

Farfar var jätteduktig på schack, ville inte göra någonting i skolan annat än att spela schack, fick tidigt en mecenat och kunde spela schack på heltid. Oplanerat barn gjorde att han fick sluta med schack för att kunna försörja familjen. Han blev murare, som så många inom släkten och blev mycket skicklig i sitt yrke. Han var arbetslös tidvis och kunde då plötsligt försvinna för att spela schack. Farmor var en mycket speciell person och blev den som höll

DJURSHOLMS BOKHANDEL

Böcker, pappersvaror, pennor, spel,
vackra kort, pussel, presenter

Mån-fre 10-18, lör 10-15
Välkommen!

Vårt program med författarbesök och bokcirklar hittar du på hemsidan. Önskar du få vårt nyhetsbrev: Skicka din e-postadress till info@djursholmsbokhandel.se.

08-755 95 60 www.djursholmsbokhandel.se

ihop familjen. Hon var konstnärligt lagd, gjorde vackra textilarbeten, Pappas äldsta bror, Stig, ville inte studera utan blev plåtslagare, engagerades sig i facket, blev kommunist och drog sig tidigt bort från familjen. Son nummer två var studiebegåvad, fick struma vilket gjorde att han inte kunde plugga vidare. Pappa fick då chansen att studera i stället för Kurt. Inte utan stora uppoffringar från föräldrarna.

Pappa såg lite lustig ut när han var liten, utstående öron, sneda tänder och konstig blick. Maj, å andra sidan, var ett mycket vackert barn, och populär. Hon blev så småningom mannekäng, gifte sig med chefen för tolkskolan i Uppsala. När det var dags att börja skolan ville de sätta pappa i OBS-klass, trodde han var dum för att han inte kunde lära sig skriva. Men det farmor vägrade att acceptera för han kunde spela schack jättebra. Hon tog honom till en ögonläkare som konstaterade att han var extremt närsynt på ena ögat och extremt långsynt på det andra. Så allt ordnade sig så småningom både när det gällde skola och utseende.
Maj och pappa var väldigt nära varandra, båda tokroliga och slängde gärna käft med varandra.

Sagopappa med mycket humor
Han var mycket humoristisk, en sagopappa öppen och rolig. Mina föräldrar skiljdes när jag var sex år. Vi flyttade då från villan i Sigtuna. Mamma bosatte sig söder om stan. Pappa flyttade till skrivarlyan på Östermalm. Varje helg bodde jag hos pappa, åkte tunnelbanan till Karlaplan. Där väntade han ovanför rulltrappan och gav mig en stor kram.

Han var mycket närmre mig än min mamma och styvfar, såg mig som en jämlik.

Tidigt barndomsminne
Jag har ett tidigt barndomsminne från ett samtal om döden och oändligheten för det var saker man kunde prata med pappa om, var road när jag undrade var allting tog slut. Han slutade läsa tidningen och kom med en motfråga i stället:
Jag vet inte men om det tar slut, vad kommer efter? - En vägg sa jag
Och efter den? - Ett Kalla Anka universum.
Och efter det? - Ett hus
Vilka bor där? - Alla som dött
Det får vara en rejäl villa. Och sedan? frågade pappa. - En trädgård med alla ihjälkörda igelkottar och vår döda hamster.
Och sedan? - Jag visste inte utan frågade istället vad som kommer efter livet.
Paradiset i himmelen trodde pappa. Där fanns Jesus och alla som gått hädan.
Men man stoppar ner folk i jorden efter de har dött!
Jo, men nu för tiden eldar man oftast upp folk. Askan begraver man men själen går upp med röken och blandar sig med molnen, förklarade pappa.
Från det ena till det andra, när skulle pappa och mamma dö?
Pappa log stort, det är så långt fram så det finns inga kalendrar upptryckta med de datumen än.

Oerhört kunnig
Förutom litteratur och teater kunde han jättemycket om historia, musik, opera. Pappa kunde förklara allt, var väldigt associativ och rolig att umgås. Han tyckte om att promenera och simma. Vi gick långa promenader runt Djurgården varje helg och pratade, pratade och pratade.

Han tyckte om att leka, ok att vara barnslig. Vi hittade en ”hemlig väg ”till Kaknästornet. Plötslig ser vi en massa människor som går där men de visste ju inte att den var hemlig sa pappa leende. Vi hittade en ”trasig” telefonautomat som vi ringde på till farfar. Det var dyrt att ringa men här när man la in en 25-öring, kunde vi prata jättelänge sedan fick vi tillbaka pengen när vi la på.

Under en period var jag fascinerad av Wasaskeppet, då gick vi till museet varenda helg, Spårvagnar var också ett stort intresse under en tid. Då tog pappa med mig på Nockebybanan och Lidingöbanan. En gång när vi var i Göteborg åkte vi alla linjer i hela stan!

Italien favoritland
Han fick många stipendier och då åkte vi flera gånger till Sorrento, nära Neapel. Där tog vi in på samma hotell varje gång, möblerade om rummet så han kunde sitta och se på den vackra

utsikten när han skrev. Jag fick sovmorgon för han skrev mellan 05 -09, alltid mycket disciplinerad och koncentrerad. När det var gjort var han nöjd och vi kunde utforska Pompeji och andra sevärdheter.

Konst en inspirationskälla

Även om Litteratur och teater var hans främsta intressen kunde han mycket om bildkonst främst intresserad av renässansen. I Rom tog han mig till Vatikanmuseets källare där han hade beställt fram en speciell teckning för att visa att Goya på 1800-talet hade klottrat sitt namn flera gånger i en lite kvadrat på en teckning av Dürer.

Teaterrecensent – ett misstag?

Pappa sa flera gånger att det dummaste han gjort var att bli kritiker. Han ångrade ofta att han inte fortsatte som gymnasielärare som innebar långa sommarlov som kunde ägnas åt skrivande. Han var inte lycklig som teaterrecensent, konstaterade att som kritiker får man räkna med att ens vänkrets minskar,

Samtidigt var det svårt att hoppa av. Han fick en position på DN. Det var mycket välbetalt, fritt, många resor skulle täcka in hela Sverige men också teaterlivet i London, Paris och favoritstaden New York.

Han gjorde alltid omfattande förberedelser, läste in sig på allt om den pjäs han skulle skriva om. Han blev omstridd, hade ett hett temperament och kunde skriva riktigt elaka recensioner. Pappa var inte okänslig för att han hade sårat folk. Han kunde länge älta recensioner och ångra det han skrivit.

Stor saknad

Pappa var ingen man kunde göra uppror mot som tonåring. Han var skojig, fräck, en mentor som stöttade mig i mina val. Trodde jag skulle bli författare i tonåren men det blev konstskola och måleri i stället. (Och några romaner) Han pratade mycket om det var svårt att göra en klassresa. Ju mer han läste ju längre kom ifrån sitt ursprung, kunde känna sig kluven. Pappa dog alldeles för tidigt. Jag känner en stor saknad men vi hann ha mycket roligt tillsammans.

Tv: Bengt Jahnsson-Wennberg, foto Eva Rudling.

Under: Farfar Bengt äter glass med barnbarnet Edith (1991). Foto: B J-W.

Stipendieutdelning 2025

Från vänster: Liam Knutsson, Märta Wiik, Axelina Asterius, Henrik Kjellberg samt Lars Olof Malmström.

Varje år kommer någon från styrelsen till avslutningen, berättar lite om vår elevförening samt delar ut fyra stipendier till elever från avgångsklasserna i Viktor Rydberg. Ett mycket uppskattat inslag.

Det är en lång tradition att skänka stipendier till elever på Viktor Rydberg. Att det kan fortsätta beror på pengar från medlemmar i Gamla Djursholmare. Ditt bidrag är således mycket välkommet. Pengarna kan du skicka in på BG 5786-2724. Skriv ”stipendiefonden” i meddelandet.

coop
Djursholm